

Nyköpings kommun
stadsbyggnad@nykoping.se

Länsstyrelsens underlag för Nyköpings kommuns planeringsstrategi

Kommunfullmäktige ska sedan 2020, enligt 3 kap. 23 § plan- och bygglagen (PBL), anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. Där ska kommunen bland annat ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt bedöma om planen fortsatt är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 3 §, 4 § andra stycket p1-2 samt 5 § PBL. Om kommunen antar en ny översiktsplan inom 24 månader efter ordinarie val gäller inte kravet om planeringsstrategi.

För att underlätta kommunernas arbete enligt ovan ska länsstyrelsen under de sista två åren av mandatperioden, eller när kommunen begär det, lämna ett underlag till kommunerna där statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet redovisas. I underlaget ska länsstyrelsen redovisa hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen samt om någon del av länsstyrelsens granskningsyttrande över planen inte längre gäller.

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på kommunens begäran om underlag för planeringsstrategin. Yttranden har inkommit från Energimyndigheten, Försvarsmakten, Länsstyrelsen Östergötland, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Svenska kraftnät samt Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Kommunens gällande översiktsplan

Nyköpings kommuns översiktsplan antogs 2021-12-14 och vann laga kraft 2022-01-08. Till översiktsplanen hör Länsstyrelsens granskningsyttrande daterat den 2021-09-20.

Är Länsstyrelsens senaste granskningsyttrande aktuellt?

Här redogör Länsstyrelsen för om synpunkterna i vårt senaste granskningsyttrande kvarstår eller inte. I bedömningen har hänsyn tagits till de förändringar av översiktsplanen som gjordes efter utställningen och som

är redovisade i kommunens särskilda utlåtande efter granskning daterat 2021-10-15.

Bedömning av granskningsyttrandets aktualitet

Länsstyrelsen bedömer, mot bakgrund av då gällande lagstiftning och förutsättningar, att granskningsyttrandet över kommunens översiktsplan i stort är fortsatt aktuellt.

I granskningsyttrande konstaterade Länsstyrelsen att kommunens utpekande av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden) inte har föregåtts av översiktliga naturvärdesinventeringar, inklusive strandinventeringar. Enligt kommunens särskilda utlåtande har kommunen inför antagandet genomfört och dokumenterat översiktliga naturvärdesinventeringar på land. I och med att kommunen gjorde denna förändring är granskningsyttrandets i den del som rör översiktliga naturvärdesinventeringar på land inte längre relevant.

Av kommunens särskilda utlåtande efter granskning framgår att kommunen kommer att överväga att återkomma till vissa av Länsstyrelsens granskningssynpunkter i kommande planeringsstrategi vilket Länsstyrelsen ser positivt på. Frågeställningar som pekas ut är exempelvis vägledning om riksintressanta fornlämningsmiljöer, planens koppling till den statliga havsplaneringen och behov av strategi för geotekniska säkerhetsfrågor.

Lagändringar och nya underlag gällande statliga och mellankommunala intressen

Nedan anges några av de lagändringar av betydelse för den kommunala fysiska planeringen som skett sedan översiktsplanen antogs i december 2021. Vidare redovisas kortfattat statliga och mellankommunala frågor som berör kommunen.

Lagändringar av betydelse för översiktsplanering

Boverket redovisar en lista med lagändringar av betydelse för översiktsplanering.¹

Med hjälp av webbplatsen lagrummet.se kan kommunen få en aktuell och fullständig redovisning av ändringar sedan en lag publicerades för första gången. Där går det också att hitta varje enskild ändring med information om ikraftträdande, övergångsbestämmelser och vilka förarbetena är.

---

¹ [Lagändringar av betydelse för översiktsplanering - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Riksintressen

Allmänt

Boverkets tematiska vägledning om riksintressen i PBL kunskapsbanken² innehåller en beskrivning av riksintressesystemet, om vilka olika roller inblandade myndigheter har samt hur riksintressena ska hanteras i den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen (PBL).

Riksintresse för kommunikationer

Trafikverket informerar i sitt yttrande om att verket har beslutat om följande underlag:

- Uppdaterade riksintresseanspråk, beslut 2022-09-26³,
- Riksintresseprecisering för Stockholm Skavsta flygplats, beslutad 2023-06-16⁴

Trafikverket hänvisar för övriga råd och information till Trafikverkets hemsida⁵

Riksintresse för energiproduktion och -distribution

Energimyndigheten pekar ut riksintressen för energiproduktion och -distribution exempelvis riksintresse för vindbruk. Riksintresseområdena ska enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Aktuell information om samtliga dessa riksintressen, inklusive riksintresse för energidistribution rörande samtliga anläggningar för 400 kV inom Södermanlands län, finns på Energimyndighetens webbplats.⁶

Av Svenska kraftnät (SVK) yttrande framgår att Nyköpings kommun berörs av en 400 kV-ledning och att mer information om SVK:s systemutvecklingsplan, ett långsiktigt planeringsdokument med fokus på utveckling av framtidens kraftsystem och kommande nätutvecklingsplan 2024-2033 finns att hämta på myndighetens webbplats.⁷

Riksintresse för elektronisk kommunikation

Post- och telestyrelsen redovisar, som framgår av myndighetens webbplats⁸, riksintressen för elektronisk kommunikation som kan påverka kommuner i plan- och lovärenden i skrivelse till berörd länsstyrelse. Redovisningar

---

² <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/riksintressen/>

³ [Trafikverkets beslutade riksintressen - Bransch](#)

⁴ [Precisering av riksintressen - Bransch \(trafikverket.se\)](#)

⁵ [Samhällsplanering - Bransch \(trafikverket.se\)](#)

⁶ <https://www.energimyndigheten.se/fornybart/riksintressen-for-energiandamal/>

⁷ [Vid samhällsplanering | Svenska kraftnät \(svk.se\)](#)

⁸ <https://www.pts.se/sv/om-pts/verksamhet/riksintressen/>

innehållande uppgifter om anläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden med mera omfattas i vissa fall av sekretess enligt lagen (2009:400) om offentlighet- och sekretess. För information om i vilken mån Nyköpings kommun berörs av sådant riksintresse hänvisas till Länsstyrelsens beredskapsenhet.

Riksintresse för totalförsvarets militära del
Försvarmakten ser regelbundet över sina värdebeskrivningar för riksintresse för totalförsvaret. Senaste uppdateringen är från februari 2023 och går att hitta på myndighetens webbplats.⁹

Som framgår av Försvarmaktens yttrande, så utgör hela Sveriges territorium och Sveriges ekonomiska zon samrådsområde för höga objekt för att säkerställa att Försvarmaktens riksintressen som inte redovisas öppet, beaktas i lov- och tillståndprocesser. Med höga objekt avses objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse respektive högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

Riksintresse för totalförsvarets civila del
Enligt den försvarspolitiska inriktningen ska planeringen för civilt försvar återupptas. Planeringsarbete ska utgå från att förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid också ska ge en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer.¹⁰ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar kontinuerligt med att identifiera mark eller vattenområden som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila delar.¹¹

Som framgår av MSB:s yttrande kan Länsstyrelsen stötta kommunen i bedömning av vilka mark och vattenområden som är av intresse för Totalförsvarets civila delar på regional nivå och som är viktiga att beakta i den översiktliga planeringen. Med detta avses bland annat stöd i tolkningen av vilka mark och vattenområden som avses i 3 kap. 9 § första stycket MB inom länet.

---

⁹ <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/forsvarsmakten-i-samhället/samhallsplanering/riksintressen/>

¹⁰ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/inriktning-och-ramverk/>

¹¹ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/samhallsplanering/riksintresse/>

MSB har tagit fram en vägledning om hantering av totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen¹² och pekar på att tillgången till befintliga skyddsrum bör belysas i översiktsplanen.

Riksintresse för yrkesfiske

Riksintressen för yrkesfiske pekas ut av Havs- och vattenmyndigheten (HaV). Under 2019 gjordes förändringar i de delar av riksintresset som ligger utanför kustområdet. Förändringen innebär att de områden som utpekats i de statliga havsplanerna som "användning yrkesfiske", nu även pekas ut som riksintresse. De kustnära riksintresseområdena för yrkesfiske, som ligger innanför havsplaneområdet, kvarstår så som de var avgränsade tidigare. Mer information kan hämtas från HaV:s webbplats.¹³

Riksintresse för kulturmiljövården

Regeringen har givit ett antal myndigheter i uppdrag att göra en översyn av sina riksintresseanspråk däribland Riksantikvarieämbetet.

Riksantikvarieämbetet har gjort en översyn av de nuvarande kriterierna för att peka ut områden som är av riksintresse för kulturmiljövården, och lämnat förslag kring förtydligade och samlade kriterier. Boverket, som samordnade regeringens uppdraget, lämnade sin slutredovisning till regeringen hösten 2021.¹⁴

Boverket och Riksantikvarieämbetet har tagit fram vägledningen Tema kulturvärden¹⁵, om kulturvärdenas hantering i plan- och bygglagssystemet. "Tema kulturvärden" omfattar alltifrån riksintressen och översiktsplanering till bygglov och kontrollplan. Riksantikvarieämbetets skrift Handbok för kulturmiljövårdens riksintressen¹⁶ beskriver bland annat tillämpningen av hushållnings-förordningen i miljöbalken, bedömning av påtaglig skada samt innebörd och utveckling av riksintresseområden.

Boverket, Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna har tagit fram webbutbildningen PBL och kulturvärden.¹⁷ Den ger en heltäckande introduktion till hur kulturvärden hanteras i de olika delarna av plan- och byggprocessen.

---

¹² <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/samhallsplanering/totalforsvarets-intressen-i-samhallsplanering/>

¹³ [https://www.havochvatten.se/arter-och-livsmiljoer/atgarder-skydd-och-rapportering/skyddade-omraden/riksintressen/riksintesse-yrkesfisket.html](https://www.havochvatten.se/arter-och-livsmiljoer/atgarder-skydd-och-rapportering/skyddade-omraden/riksintressen/riksintresse-yrkesfisket.html)

¹⁴ [Översyn av kriterierna för och anspråk på områden av riksintresse - Boverket](#)

¹⁵ [Kulturvärden - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

¹⁶ [Handbok för kulturmiljövårdens riksintressen | Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](#)

¹⁷ [PBL och kulturvärden - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Mellankommunala frågor

Allmänt

Det är också kommunen som ansvarar för att bedöma ett mark- eller vattenområdes lämplighet för ett visst ändamål. De frågor och allmänna intressen som ska hanteras i planeringen är dock inte i sig avgränsade till någon viss kommun. Mellankommunal samordning kan därför krävas för att sådana frågor ska hanteras på ett lämpligt sätt. På Boverkets PBL-kunskapsbanken ges vägledning om såväl vad samordningen innebär och exempel på frågor som är mellankommunala.¹⁸

Vatten- och energiförsörjning

Till de exempel på mellankommunala frågor som Boverket tar upp i sin information om mellankommunal samordning ser Länsstyrelsen även att det finns anledning att betona vikten av samordning kring planering av kommuners vatten- och energiförsörjning. Se även Länsstyrelsens synpunkter under rubrikerna vattenförsörjning respektive energiförsörjning och energihushållning.

Sörmlandsstrategin och Strukturbild Sörmland

Sörmlandsstrategin som är Sörmlands regionala utvecklingsstrategi (RUS) visar inriktningen för det regionala utvecklingsarbetet.¹⁹ Syftet med den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är att ange de långsiktiga prioriteringarna för hållbar utveckling i Sörmland.

Strukturbild Sörmland är en del av Sörmlandsstrategin som visar det fysiska perspektivet i det regionala utvecklingsarbetet.²⁰ Strukturbilden syftar till att stärka kopplingen mellan RUS och kommunernas översiktsplaner. Med strukturbilden som utgångspunkt kan regionen och kommunerna tillsammans med andra aktörer (till exempel nationella myndigheter) fokusera insatser på de prioriteringar som gör störst nytta för Sörmlands utveckling.

Länstransportplan och regionalt trafikförsörjningsprogram

Region Sörmland har regeringens uppdrag att planera för den regionala infrastrukturen. Region Sörmland har upprättat gällande länstransportplan för perioden 2022-2033.²¹

---

¹⁸ https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lansstyrelsens-tillsyn/mellan/vad_ar/

¹⁹ <https://utvecklasormland.se/regional-utvecklingsstrategi/>

²⁰ <https://utvecklasormland.se/regional-utvecklingsstrategi/strukturbild-sormland/>

²¹ <https://utvecklasormland.se/publikationer/lansplan-for-regional-transportinfrastruktur/>

Region Sörmland är också regional kollektivtrafikmyndighet och har uppdrag att ta fram regionalt trafikförsörjningsprogram för länet. Gällande program avser perioden 2022-2035.²²

Region Sörmland tillhandahåller fler regionala planeringsunderlag som kan vara av relevans på sin webbplats.²³

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Boverket har tagit fram en vägledning om MKN vid planläggning och skriver specifikt om hanteringen i översiktsplanering.²⁴

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Vattenmyndigheterna samordnar bland annat Länsstyrelsens vattenförvaltningsarbete, och beslutar om förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljö kvalitetsnormer för vatten i distriktet. Information om gällande miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram nås via vattenmyndigheternas webbplats.²⁵ Som information kan nämnas att nästa statusklassning genomförs huvudsakligen under 2024-2025.

Hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion

Klimatrelaterade risker och klimatanpassning

I översiktsplanen ska kommuner redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade och hur riskerna kan minska eller upphöra. Boverket har tagit fram en vägledning om hantering av klimatrelaterade risker i PBL.²⁶ Länsstyrelserna har tagit fram ett metodstöd för hur kommunerna specifikt kan hantera frågan i översiktsplaneringen²⁷.

Statens geotekniska institut (SGI) rekommenderar kommunen i sitt yttrande att använda sig av den myndighetsgemensamma kartvisningstjänsten

---

²² <https://utvecklasormland.se/publikationer/sormlands-regionala-trafikforsorjningsprogram/>

²³ [Publikationer | Region Sörmland \(utvecklasormland.se\)](https://publikationer.region.sormland.se/)

²⁴ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmannaintressen/miljokvalitetsnormer/>

²⁵ <https://www.vattenmyndigheterna.se/>

²⁶ https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmannaintressen/hansyn/miljo_klimat/klimatrisker/i-pbl/

²⁷ <https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2021/klimatrelaterade-risker-i-oversiktsplanering---metodstod.html>

”Vägledning ras, skred och erosion” för att kontrollera att inget viktigt planeringsunderlag har missats i gällande översiktsplan.²⁸ SGI uppger i yttrandet även om sitt pågående arbete med att ta fram en vägledning för att underlätta för kommuner, länsstyrelse och konsulter att hantera geotekniska frågor på rätt sätt i sitt arbete. Vägledningen beräknas vara klar för publicering hösten 2023.

MSB uppger i sitt yttrande om den värmekartering som tagits fram för Sverige. Karteringen är ett övergripande planeringsunderlag för att identifiera var höga temperaturer är vanliga inom ett län eller kommun. Underlaget kan vara till hjälp för att analysera och utreda var klimatanpassningsåtgärder för att skydda mot höga temperaturer kan behöva genomföras.²⁹

I MSB:s yttrande hänvisas vidare till flera användbara underlag och vägledningar för arbete med att kartlägga risker för och motverka uppkomsten av naturolyckor.

Farligt gods

Planläggning som rör transportleder för farligt gods handlar dels om att mark- och vattenanvändningen intill vägar och järnvägar där det kan gå farligt gods ur risksynpunkt ska vara lämplig, dels om att skapa och upprätthålla god tillgänglighet för transporter av farligt gods.

Boverket har 2023 publicerat en vägledning om planläggning intill transportleder för farligt gods eller ändrad mark- eller vattenanvändning i närheten av sådana transportleder.³⁰

Övriga frågor

Bostadsförsörjning

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska vara vägledande i arbetet med översiktsplanen när det gäller att främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet och av översiktsplanen ska framgå hur kommunen avser tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Boverkets tillhandahåller en vägledning om riktlinjernas koppling till översiktsplanen.³¹

---

²⁸ <https://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/>

²⁹ www.msb.se/naturolyckor

³⁰ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/godstransporter-i-fysisk-planering/godstransporter-i-planeringsprocessen/x/farligt-gods/>

³¹ <https://www.boverket.se/sv/kommunernas-bostadsforsorjning/att-ta-fram-riktlinjer/koppling-till-oversiktsplanen/>

Länsstyrelsens ska årligen ta fram en regional bostadmarknadsanalys, den senaste publicerades i juni 2023.³²

Begränsad klimatpåverkan

Länsstyrelserna har 2022 tagit fram en checklista för begränsad klimatpåverkan i fysisk planering. Listan finns tillgänglig i Planeringskatalogen³³ och på Energimyndighetens webbplats.³⁴ Checklistan kan användas som en bruttolista där kommunens handläggare kan hitta exempel på aktiviteter att tillämpa i planeringssammanhang efter lokala förutsättningar.

Boverket har tagit fram vägledningar om minskad klimatpåverkan och fysisk planering.³⁵

Inom Nyköpings kommun står transportsektorn för de största utsläppen av växthusgaser. För att minska utsläppen från transportsektorn behövs utöver en utveckling av fordon vad gäller energieffektivitet och drivmedel även ett mer transporteffektivt samhälle samt tillgång till förnybara drivmedel (inklusive el). Länsstyrelsen ser att kommunen inför aktualitetsprövningen även ser över planeringen av infrastruktur för förnybara drivmedel och då särskilt laddinfrastruktur för elfordon. Länsstyrelsen informerar i sammanhanget om att en uppdatering av rapporten Kunskapsunderlag för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel pågår och beräknas bli klar under hösten 2023.³⁶

Hållbar utveckling

Boverkets vägledning om hållbar utveckling genom fysisk planering behandlar bland annat hur frågan kan hanteras i översiktsplaneringen.³⁷

Vattenförsörjning

Pågående klimatförändring i kombination med ökande behov kommer att vattenförsörjning blir allt viktigare att uppmärksamma i den kommunala planeringen. Kommunen har i föregående översiktsplaneprocess angett att man avser att i VA-planeringen hantera frågan om hur vattenförsörjningen kan säkras utifrån befolknings- och bebyggelseutvecklingen. Länsstyrelsen påpekar

---

³² <https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/samhalle/planering-och-byggande/bostadsforsorjning.html>

³³ <https://ext-geodatakatalog-forv.lansstyrelsen.se/PlaneringsKatalogen/>

³⁴ <https://www.energimyndigheten.se/49a634/globalassets/klimat--miljo/fysisk-planering/checklista-for-begransad-klimatpaverkan-slutlig.pdf>

³⁵ <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/klimat/klimatpaverkan/>

³⁶ [Infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel, ett strategiskt kunskapsunderlag för Södermanlands län 2020 | Länsstyrelsen Södermanland \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/kunskapsunderlag-for-infrastruktur-for-elfordon-och-fornybara-drivmedel-ett-strategiskt-kunskapsunderlag-for-sodermanlands-lan-2020)

³⁷ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/fysisk-planering/>

att betydelsefulla delar, som rör förutsättningar för samhällsutveckling, även bör lyftas in i översiktsplanen.

Boverket har 2022 tagit fram en vägledning om vattenförsörjning i översiktsplanering.³⁸

Länsstyrelsen har ett pågående arbete med att ta fram en regional vattenförsörjningsplan. Underlaget kan sedan användas som stöd vid kommunernas översikts- och detaljplanering. Planen ska också bidra till att stärka förmågan att planera för vattenanvändning i ett förändrat klimat. I sammanhanget kan nämnas att Livsmedelsverket har antagit nya dricksvattenföreskrifter med anledning av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten.³⁹ Regelverket syftar till att skydda människors hälsa från de skadliga effekterna av alla slags föroreningar av dricksvatten samt att förbättra tillgången till dricksvatten.

Energiförsörjning och energihushållning

Frågor energiförsörjning och -hushållning kommer att bli allt viktigare att hantera i kommuners planering och nya nationella och regionala planeringsunderlag i dessa frågor är att vänta. Inför bedömning av översiktsplanens aktualitet ser Länsstyrelsen särskilt två områden med avseende på el- och energiförsörjning som viktiga. Länsstyrelsen noterar att även Energimyndigheten i sitt yttrande lyft dessa områden.

- El- och energiplanering
- Planering förnybar energi, särskilt vindkraft

Energimyndigheten informerar bland annat om energismart samhällsplanering på sin webbplats.⁴⁰

En tillräcklig och tillförlitlig tillförsel av el är en förutsättning för att vårt samhälle ska fungera. När elnätsföretag ska stämma av planer för nya ledningssträckningar och stationslägen mot övrig långsiktig samhällsplanering sker detta främst via den fysiska planeringen. Det är också i den fysiska planeringen som elnätsföretag ska ges möjlighet att föra in sina långsiktiga elnätsplaner så att dessa kan beaktas av samhället i övrigt. Se även Länsstyrelsens synpunkter under rubriken Riksintresse för energiproduktion och -distribution.

---

³⁸ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmannaintressen/hushallning/vattenforsorjning/>

³⁹ [LIVSFS 2022:12 \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/livsfs/2022/12/)

⁴⁰ <https://www.energimyndigheten.se/klimat--miljo/fysisk-planering/>

2023-08-18

Region Sörmlands information från 2022 om länets kraftförsörjning innehåller bland annat en kartläggning av kommuners och nätägares utmaningar kring effekt- och elkapacitet under den kommande femårsperioden. Region Sörmland har vidare, i samarbete med regionerna i Östra Mellansverige, uppdaterat rapporten Kraftförsörjning i Östra Mellansverige.⁴¹

Boverket har fått i uppdrag att ta fram en vägledning om elnät vid planering. Uppdraget kommer att slutredovisas i december 2023.

Klimatomställningen innebär krav på ökad elproduktion för att nå ökad elektrifiering av industri- och transportsektorerna. Översiktsplanen bör visa kommunens viljeinriktning när det gäller utbyggnad för ökad elproduktion genom exempelvis vind- och solkraft. Planen är ett bra instrument för kommunen att styra produktionsanläggningar till de bäst lämpade områdena.

Krisberedskap och samhällsviktig verksamhet

Kommunerna, länsstyrelserna och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar tillsammans för att öka samhällets krisberedskap på lokal nivå bland annat genom framtagandet av risk- och sårbarhetsanalyser.

MSB pekar i sitt yttrande på att identifiering av samhällsviktig verksamhet bör användas som underlag för arbete med säkerhetsfrågor avseende fysisk planering. MSB tillhandahåller en vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet för bland annat kommuner med en förenklad och tydligare definition av samhällsviktig verksamhet.⁴²

Vägledning om jordbruksmarkens värde

Jordbruksverket har tagit fram en vägledning om jordbruksmarkens värden, där även ett stödverktyg till kommuner för värdering av jordbruksmark ingår.⁴³

Skogsbruk

Skogsstyrelsen framhåller i sitt yttrande att skogsbruket är en viktig areell näring i Nyköpings kommun samt vikten av att i planeringen ta hänsyn till värdefulla träd och tätortsnära skog ("närskogar").

Vidare upplyser Skogsstyrelsen i yttrandet om att om nya utvecklingsområden berör skogliga biotopskydd ska dispens sökas hos

---

⁴¹ <https://utvecklasormland.se/publikationer/sormlands-kraftforsorjning/>

⁴² <https://www.msb.se/samhallsviktigverksamhet>

⁴³ <https://jordbruksverket.se/jordbruket-miljon-och-klimatet/jordbruksmarkens-varden>

Skogsstyrelsen. Mer information om skogsbruk, mark och vatten finns på myndighetens webbplats.⁴⁴

Kulturmiljö

Kulturvärdena tillhör de allmänna intressen som ska behandlas i en översiktsplan. Genom översiktsplanen kan kulturvärdena sättas in i ett större sammanhang. Boverket har 2023 tagit fram en vägledning om översiktsplanering och kulturvärden som även ger exempel på hur kommuner har arbetat med kulturvärden i sina översiktsplaner.⁴⁵

Riksantikvarieämbetet tagit fram skriften Räkna med kulturarvet som förklarar och ger konkreta exempel på hur värdefullt kulturarvet är för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.⁴⁶

Ett styrmedel för bevarande av kulturvärden är de nationella målen för Gestaltad livsmiljö. På Boverkets webbplats finns råd och vägledningar för hur en kommun kan arbeta med gestaltad livsmiljö i den fysiska planeringen, bland annat genom att ta fram arkitekturstrategier⁴⁷, eller genom bevarade fornlämningsmiljöer i planområden, som med fördel kan gestaltas för att bli tillgängliga för alla.

I länet har hittills Eskilstuna kommun tagit fram en arkitekturstrategi. Länsstyrelsen bidrar gärna med synpunkter på kommuners arkitekturstrategier.

I översiktsplaneringen bör kommunens fornlämningsmiljöer analyseras på ett sådant sätt att fornlämningarna sättas i sitt sammanhang och värderas. Som underlag för översiktsplanen och miljökonsekvensbeskrivning av denna bör ett kulturmiljöunderlag tas fram där fornlämningar utgör en betydelsefull del. Länsstyrelsen ser gärna att kommunen upprättar ett fornlämningsskikt till kommunens planeringskarta, likt det Eskilstuna kommun har: runt varje känd fornlämning finns en 100-metersgräns som påminner om samrådsskyldigheten. Ett sådant kartsikt är användbart vid såväl planering som lovgivning.

Riksantikvarieämbetet har 2022 aktualiserat sin vägledning om fornlämningar i översiktsplaneringen.⁴⁸

---

⁴⁴ [Skogsbruk – mark och vatten \(skogsstyrelsen.se\)](https://www.skogsstyrelsen.se)

⁴⁵ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/kulturvarden/kulturvarden-i-plan--och-bygglagen/oversiktplan-och-kulturvarden/>

⁴⁶ [Så kan kulturarvets värde räknas | Riksantikvarieämbetet \(raa.se\)](https://www.raa.se)

⁴⁷ [Politik för gestaltad livsmiljö - Boverket](https://www.boverket.se)

⁴⁸ <https://www.raa.se/kulturarv/ärkeologi-fornlamningar-och-fynd/fornlamningar-i-planering-och-byggande/fornlamningar-i-oversiktsplaneringen/>

Tillgång till aktuella planeringsunderlag

För en komplett förteckning över planeringsunderlag hänvisar Länsstyrelsen till [Planeringskatalogen.se](https://planeringskatalogen.se). Planeringskatalogen är länsstyrelsernas tjänst som förmedlar länsstyrelsernas och andra statliga myndigheters planeringsunderlag. Dessa kan både bestå av geodata, publikationer av olika slag samt webbsidor. De underlag som finns där utgör det planeringsunderlag som de statliga myndigheterna vill förmedla till den fysiska planeringen. Med hjälp av tjänsten kan kommunen söka planeringsunderlag utifrån olika avgränsningar såsom kommun, ämne, datum, myndighet eller fritext.

Statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet och för kommunens översiktsplanering, redovisas även i Länsstyrelsens underlag för översiktsplaner för Södermanlands län som finns på vår webbplats.⁴⁹ Underlaget har nyligen uppdaterats avseende elförsörjning samt energihushållning och minskad klimatpåverkan i översiktsplanen.

Inför kommunens arbete med planeringsstrategi och översiktsplan

Länsstyrelsen diskuterar gärna innehållet detta underlag tillsammans med kommunen i samband med att kommunen tar fram sin planeringsstrategi. Länsstyrelsen rekommenderar i övrigt att kommunen tidigt inleder samråd med Länsstyrelsen inför arbete med översiktsplaner.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-223 40 00 eller via e-post sodermanland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 3796-2023 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i beslutet

I handläggningen av ärendet har samråd skett med Maria Gustavsson (klimat och energi), Agneta Scharp och Ebba Gillbrand (kulturmiljö) samt Irene Karlsson Elfgren och Johanna Bird (vattenförvaltning). Beslutet har fattats tillförordnade chefen för Samhällsbyggnadsavdelningen Christopher Lagerqvist med planhandläggare Rune van den Brink som föredragande. I den slutliga föredragningen har länsarkitekt Christina Gustavsson deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

---

⁴⁹ [Underlag för översiktsplaner för Södermanland län | Länsstyrelsen Södermanland \(lansstyrelsen.se\)](https://planeringskatalogen.se)

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på

www.lansstyrelsen.se/dataskydd .

Bilagor

Länsstyrelsens granskningsyttrande 2021-09-20 över Nyköpings kommuns
översiktsplan

Yttranden från andra statliga myndigheter för kännedom

Kopia till

Statliga myndigheter som lämnat yttrande i ärendet
Region Sörmland